

تحلیل محتوا کتاب درسی علوم سوم ابتدایی بر اساس سطوح طبقه بندی بلوم

حسین محمدی پاک^۱، اصغر سعیدی ابواسحاقی^۲، علی اصغر مالکی سونکی^۳، حسین حاجتی کاجی^۴، مسعود محمدی بردبری^۵

- ۱- دانشجوی کارشناسی رشته علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان شهرکرد.
- ۲- دانشجوی کارشناسی رشته علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان شهرکرد.
- ۳- دانشجوی کارشناسی رشته علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان شهرکرد.
- ۴- دانشجوی کارشناسی رشته علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان شهرکرد.
- ۵- دانشجوی کارشناسی رشته علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان شهرکرد.

۱. در بسیاری از موارد کتاب درسی فقط وسیله آموزشی است که در اختیار معلم قرار گیرد.

۲. امر تدریس و آموزش در کلاس صرفاً بر اساس محتوای کتابهای درسی صورت می گیرد و بیشتر جنبه کتاب محوری دارد.

۳. اهمیت زیادش در تعیین محتوا و خط مشی آموزش دارد.

۴. نامناسب بودن شرایط آموزش مثل پر جمعیت بودن کلاس ها، کمبود ویا حتی در برخی موارد فقدان وسایل کار گاهی و آزمایشگاهی، استفاده بیشتر از کتاب را تشدید می کند. (ظفری نژاد، عادل، ۱۳۹۴)

یکی از حیطه های آموزشی که می تواند فرصت توجه همه جانبه به ذهن و کار کرد های ذهنی داشته باشد علوم است. حیطه درس علوم به واسطه ی تاکیدش بر انجام فعالیت های آزمایشی مشاهده و کسب تجربه دست اول، زمینه ساز سطوح بالاتر رشد ذهنی است. (کانلی و همکاران، ۲۰۰۴). اهداف آموزش علوم در برنامه درسی دوره ی آموزش عمومی ایران سه حیطه مجزا یعنی دانش، مهارتی و نگرشی را شامل می شود. کسب مهارت های ضروری مثل روش یادگیری، کسب نگرش ها ضروری به منظور شهروند مطلوب شدن از جمله اهداف کلی آموزش علوم در ایران محسوب میشود. در دوره ی ابتدایی نیز اهداف دانش درس علوم در زمینه اصلی علوم: ۱. زیستی شامل مباحثی درباره گیاهان، جانوران، ۲. علوم فیزیکی شامل مباحثی درباره ماده، انرژی، ۳. علوم بهداشتی شامل مباحثی در مورد بدن انسان، حفظ سلامتی زمین ارائه می شود (دفتر تالیف کتاب درسی، ۱۳۸۶).

با توجه به اهداف علوم تجربی در دوره ی ابتدایی، کتاب علوم تجربی سوم شامل مجموعه ای از مفاهیم، اصول و قوانین رخدادهای واقعی و مجموعه های از فعالیت ها همچون اندازه گیری ها، مشاهدات، ثبت اطلاعات و... مجموعه ای از موضوعات دیگر چون کنجکاوی از طرف دانش آموزان می باشد. عدم توجه شایسته به هر کدام از ابعاد ذکر شده و غفلت از اهمیت آنها

چکیده

هدف اصلی این پژوهش تحلیل محتوای کتاب علوم سوم ابتدایی از نظر توجه به حیطه های سه گانه های طبقه بندی بلوم پرداخته است. مسائلی که این پژوهش پرداخته است توجه به حیطه های سه گانه ی بلوم است که شامل حیطه های شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی است. این پژوهش هم به روش کیفی انجام شده است جامعه آماری علوم سوم ابتدایی سال تحصیلی ۹۵-۹۶ و از نمونه گیری استفاده نشده چون نمونه کل جامعه ی آماری است در جمع آماری اطلاعات از فهرست واری، شمارش، نرم افزار Maxqda استفاده شده است روایی مولفه ها توسط اساتید تایید شده است. بر اساس این پژوهش بیشترین توجه توجه در کتاب علوم به حیطه شناختی بوده که حدودش ۶۴٪ بوده است و کمترین توجه به حیطه ی عاطفی بوده که حدودش ۱۲٪ بوده است که مبتنی بر مبانی نظری پیشنهادی ارائه شد.

کلید واژه: تحلیل محتوا، کتاب درسی، طبقه بندی بلوم

مقدمه

کتاب درسی یکی از عناصر مهم در نظام اوپ تلقی می شود که در تحقق اهداف نظام آموزش نقش مهم و اساسی دارد. در ایران نیز بیشتر فعالیت های آموزشی دانش اوز و معلم حول ان سازماندهی میشود. (پيروانی نیا و پيروانی نیا، ۱۳۸۹)

خصوصیات مطلوب کتاب درسی:

۱. توالی مطالب باید در یک خط سیر مشخص و به صورت منطقی است.

۲. تاکید زیاد مولف و معلم باید بر پروراندن مفاهیم اساسی و رزشها

۳. شرایط فیزیکی کتاب باید جالب و متناسب با سن دانش آموزان باشد. (یار محمدیان، محمد حسین، ۱۳۷۷)

دلایل اهمیت کتاب درسی در ایران بیشتر نمایان میکند: